

Doç. Dr.
C. Coşkun
Küçüközmen

coskun.kucukozmen@ieu.edu.tr

2013 yılının Operasyonel Riskleri

Değerli okurlar, 2012 yılı sona ermek üzere, bu yıl meydana gelen finansal skandalların en başında hiç şüphesiz Libor skandalı yer alıyor. Ardından büyük yatırım bankalarının yetkisini aşan işlemciler nedeniyle uğradığı zararlar ve teknoloji kaynaklı riskler geliyor. Dolayısıyla bu hafta da risklerden, özellikle operasyonel risklerden devam ediyoruz. Risk Magazine tarafından yayınlanan "2013 yılının ilk on operasyonel riskleri" başlıklı çalışmayı aktaracağım sizlere. Sıralamanın önem açısından herhangi bir değeri olmadığını ifade ederek başlayalım: (1) Bilgi teknolojileri (IT) sabotajı; yani siber saldırılar, FED Atlanta Başkanı David Lockhart tarafından yapılan açıklamada özellikle büyük bankaların ciddi bir siber saldırı altına olduğu ifade edilmiş. (2) İtibarın zedelenmesi; ABD kamuoyu araştırması yapan Edelman firması tarafından yayınlanan bir ankete göre bankalar ve finansal kurumlar iş sektörleri arasında en az güven duyulan sektör olmuş. (3) Müşteri istismarı ve tazminatlar; İngiliz bankaları –hatalı olarak satıldığı ifade edilen finansal koruma ürünleri nedeniyle zarara uğrayan müşterilerine 5 milyar sterlin ödediler, büyük bankalar ise bu iş için ayırdıkları karşılıkları iki katına çıkardılar. (4) Dolandırıcılık ve veri istismarı; finansal sektördeki risk yöneticileri için en büyük önceliklerden biri kurum içi yolsuzluktur. Ekonomideki kötü gidişat maalesef bu durumu tetiklemektedir. (5) Bulaşıcı hastalıklar; 2003 yılındaki SARS hastalığı ve 2009/10 yıllarındaki H1N1 kuş gribi salgınları dünya nüfusunun büyük kısmını etkilemekte bu tür virüs yayılmalarının 25-30 yılda bir nüksettiği ifade edilmekte. (6) Siyasi müdahaleler; şu an yaşanan en büyük belirsizlik Avrupa borç krizi olup ciddi bir operasyonel risk kaynağı teşkil etmektedir. Yunanistan ve İspanya'ya yapılan yardımlara rağmen krizden çıkılmadığı aşikar olup AB para birliğinin çöküp çökmeyeceği hala belli değil. (7) Kara paranın aklanması ve yaptırımlar; büyük yatırım

bankalarının bilerek ya da bilmeden yaptığı ifade edilen kara para aklama olayları 2012'ye damgasını vurdu. Standard Chartered Bank 340 milyon dolar, HSBC ise 1,5 milyar dolar cezaya çarptırıldı. (8) Gelişmekte olan ülkeler riski; aslında bu risk oldukça ilginç, zira çalışmada SPK ve IOASCO Başkanı Vedat Akgiray'ın şu sözlerine yer verilmiş "bugünün gelişmekte olan ülkelerinin menkul kıymet piyasalarının gereğince düzenlenmesi, yarının gelişmiş piyasalarının gereğince düzenlenmesi anlamına gelmektedir, bu nedenle IOASCO üyesi gelişmekte olan ülkeler ve küresel finansal sistem bugün geçmişte olduğundan daha önemlidir". (9) İş sürekliliği ve felaketlerin atlatılması; 2012 yılının ilk yarısı sakin geçerken ikinci yarısındaki Sandy kasırgası çok büyük zararlara yol açtı. Kasırganın doğrudan zararının 20 milyar dolar olduğu ifade edilirken neden olduğu kesintiler nedeniyle maruz kalınan zararın 50 milyar dolar olduğu ifade edilmekte. (10) İç kontrollerin yetersizliği; UBS işlemcisi Kweku Adoboli'nin bankayı uğrattığı zararın uzun süreden beri gözden kaçtığı ve bu tür ihmallerin ciddi olumsuz sonuçlar doğurduğu ifade edilmekte.

Evet değerli okurlar, 2013 için uyarı sinyalleri bu riskleri içeriyor. Peki 2011 yılında 2012 yılı için öngörülen riskler nelermiş? Sıralayalım: (1) Operasyonel etkinlik için baskı (operasyonel maliyetlerin azaltılması için finansal kurumların baskı altında çalışmak zorunda kalması ve işten çıkarmalar), (2) İş sürekliliği ve felaketlerin atlatılması (3) Müşteri istismarı, (4) Veri yönetimi, (5) Yasal düzenlemelere uyum, (6) Dolandırıcılık ve iç kontrol yetersizliği, (7) Online güvenlik riskleri, (8) Kara para aklama ve yaptırımlar, (9) İtibar riski ve (10) Siyasi risk.

Ne kadarı isabetli tahmin ne kadarı değil, artık değerlendirmeyi sizlere bırakıyorum. Son olarak bu risklerin sadece finansal kurumlar için değil reel sektör için de çok önemli riskler olduğunu hatırlatalım. Hoşça kalın.